Visuele toegankelijkheid in de speeltuin

Praktische handvatten en adviezen

Accessibility
onderdeel van Bartiméus

Inhoud

Inhoud 2

Introductie 3

Wie zijn wij? 4

- Stichting Accessibility 4
- SamenSpeelNetwerk 4

De 5 B’s 5

Algemene informatie: Contrasten 7

- Kleur 7

Advies 8

- Website 9
- Reis 11
- Entree 13
- Ontvangst 17
- De weg vinden 19
- Sanitair 23
- Horeca 24
- Speeltuin 26

Tipkaart 33

Colofon 36

Introductie

Voor kinderen met een visuele beperking is buitenspelen niet vanzelfsprekend. 9 op de 10 speelplekken zijn ongeschikt. Denk hierbij aan een gebrek aan oriëntatiepunten, slecht zichtbare speeltoestellen of obstakels die in de weg liggen. Kinderen die niet buiten kunnen spelen worden geremd in hun ontwikkeling, hebben weinig tot geen vriendjes in de buurt, ervaren dat ze er niet bij horen en voelen zich eenzaam.

Een inclusieve speelplek vraagt om vaak kleine aanpassingen. Met dit advies willen we speeltuinen, ontwerpers, leveranciers en gemeenten ondersteunen bij het creëren van speelplekken voor kinderen met en zonder visuele beperking.

Een bezoek aan de speeltuin bestaat uit diverse onderdelen, van de website tot aan de speeltoestellen. Dit noemen we een bezoekersreis. Onder de kop ‘Advies’ geven we per onderdeel van de bezoekersreis de belangrijkste aandachtspunten en aanbevelingen. Deze kan je gebruiken voor je eigen speeltuin(ontwerp).

Wie zijn wij?

Accessibility, Bartiméus Fonds en het SamenSpeelNetwerk hebben de handen ineengeslagen om meer kennis te delen over samenspelen voor kinderen met een visuele beperking.

Stichting Accessibility

Stichting Accessibility zet zich in voor een digitaal, fysiek en sociaal toegankelijke samenleving. Een samenleving waarin iedereen, in het bijzonder mensen met een beperking, in staat zijn zelfstandig deel te nemen aan de maatschappij en zich naar eigen behoefte kunnen ontplooien.

De stichting ondersteunt (maatschappelijke) organisaties integraal bij het realiseren van toegankelijkheid en draagt zo bij aan een inclusieve samenleving waarin voorzieningen zonder hulp toegankelijk en bruikbaar zijn voor iedereen.

Dit doet zij door kennis en ervaring op het gebied van toegankelijkheid aan te bieden in advisering, toetsingen en scholingen. Daarnaast initiëert en participeert zij in projecten en onderzoeken om het bewustzijn en beleid te bevorderen op gebied van toegankelijkheid. Stichting Accessibility is onderdeel van Bartiméus.

De stichting is in het bijzonder gericht op mensen met een fysieke en/of visuele beperking.

SamenSpeelNetwerk

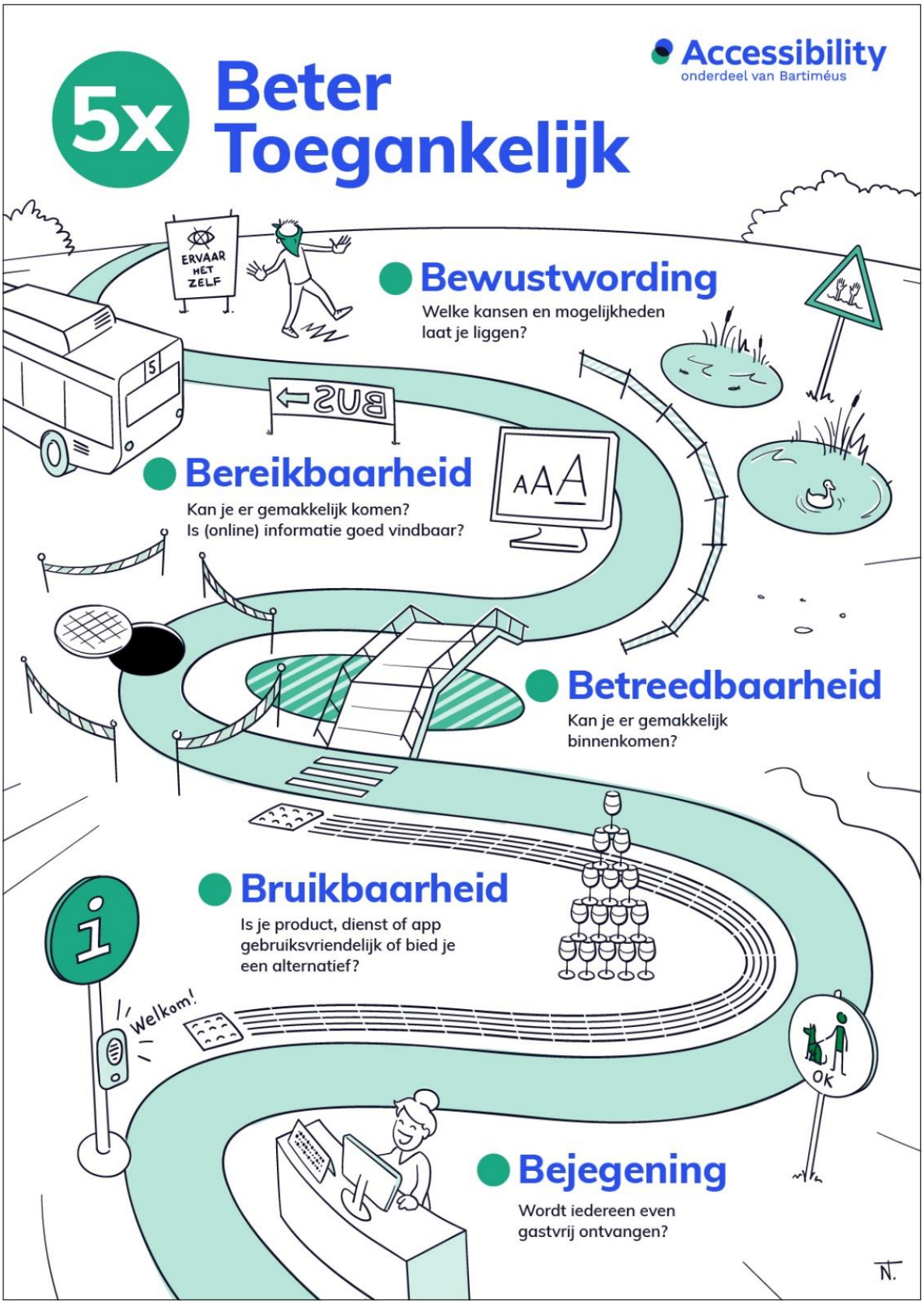
Om ervoor te zorgen dat álle kinderen in Nederland samen kunnen spelen is het SamenSpeelNetwerk opgericht. Het SamenSpeelNetwerk is een initiatief van Jantje Beton en Stichting het Gehandicapte Kind. Het netwerk bestaat uit meer dan 100 speelplekken, gemeenten, leveranciers, ontwerpers en maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor samenspelen. Wij zorgen voor meer samenspeelplekken, zodat kinderen met een beperking kunnen meedoen, een speelcultuur waar geen kind zich buitengesloten voelt en meer én beter toegankelijke kennis over samenspelen.

De 5 B’s

In onderstaande afbeelding 1: 5x Beter Toegankelijk zie je vijf aandachtspunten die Accessibility hanteert over toegankelijkheid. Hierin zijn vijf elementen (vijf B’s) getekend op een weg, de route naar toegankelijkheid. Hierna geven we de toelichting.

- **Bewustwording**: het erkennen en herkennen van eventuele benodigdheden of tekortkomingen in een ontwerp of omgeving die toegankelijkheid beïnvloeden.
- **Bereikbaarheid**: alles voorafgaande aan het bezoek aan de speeltuin. Denk aan gebruik van de website, de reis naar en het vinden en bereiken van de speeltuin.
- **Betreedbaarheid**: de mogelijkheid om bij de speeltuin binnen te komen en hierbinnen zich te kunnen verplaatsen.
- **Bruikbaarheid**: gebruik van de faciliteiten van de speeltuin.
- **Bejegening**: de manier waarop iemand een ander benadert.

Wij zien dat Bejegening veel aspecten uit vorige B’s kan opvangen.

Accessibility
onderdeel van Bartiméus
5x
Beter Toegankelijk
ERVAAR HET ZELF
Bewustwording
Welke kansen en mogelijkheden laat je liggen?
BUS
Bereikbaarheid
Kan je er gemakkelijk komen?
Is (online) informatie goed vindbaar?
AAA
Betreedbaarheid
Kan je er gemakkelijk binnenkomen?
Bruikbaarheid
Is je product, dienst of app gebruiksvriendelijk of bied je een alternatief?
Welkom!
OK
Bejegening
Wordt iedereen even gastvrij ontvangen?
N.

Algemene informatie: Contrasten

Voordat we starten met de reis door de speeltuin, geven we uitleg over wat we bedoelen met contrasten en wat goede contrastverschillen zijn.

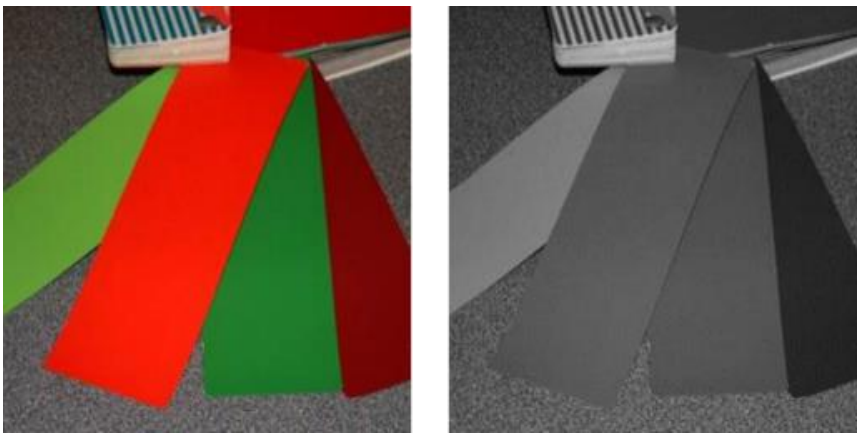
Contrastverschil is belangrijk om alle speelobjecten te kunnen onderscheiden van hun onder- en achtergrond, anders zijn ze niet goed zichtbaar.

Contrast is een verschil in helderheid. Hoe hoger de helderheid, hoe meer licht wordt weerkaatst en hoe lichter een object oogt. Om speelobjecten met de omgeving te laten contrasteren moet er een voldoende groot verschil zitten tussen de helderheden van het speelobject en de omgeving er omheen.

Het gebruikte materiaal, zoals hout of beton en het soort afwerking, zoals verf of stoffering voor de binnenruimte, hebben effect op de helderheid. Een schommel van hout kan bijvoorbeeld een andere helderheid hebben dan een schommel van kunststof. Ook als deze exact dezelfde kleur hebben.

Kleur

Kleur heeft ook invloed op de helderheid, maar is niet het meest belangrijk. Een donker- en een lichtgroene kleur kunnen prima met elkaar contrasteren, in vergelijking met een groene en een rode kleur met dezelfde helderheid die niet goed contrasteren.

In voorgaande afbeelding contrasteert de linker- en rechterstrook goed t.o.v. elkaar en is er nagenoeg geen contrast tussen de twee middelste kleuren.

Advies

De adviezen geven handvatten om een speelplek toegankelijk te maken voor kinderen of volwassenen met een visuele beperking. Ze zijn vormgegeven aan de hand van de bezoekersreis bestaande uit:

1. Een bezoek aan de website
2. De reis erheen
3. De entree ingaan
4. Ontvangen worden bij het eerste aanspreekpunt
5. De weg vinden in de locatie
6. Het sanitair gebruiken
7. Gebruik maken van de horeca
8. Gebruik maken van de speeltuin

De adviezen zijn gebaseerd op een fictieve speeltuin. Elke speelplek is anders. Niet alle adviezen zijn daarom een-op-een over te nemen voor jouw speeltuin(ontwerp); het blijft maatwerk. Dus afhankelijk van het type en de grootte van de speeltuin waar jij voor aan de slag gaat: zet de losse onderdelen in die jij kunt gebruiken.

Website

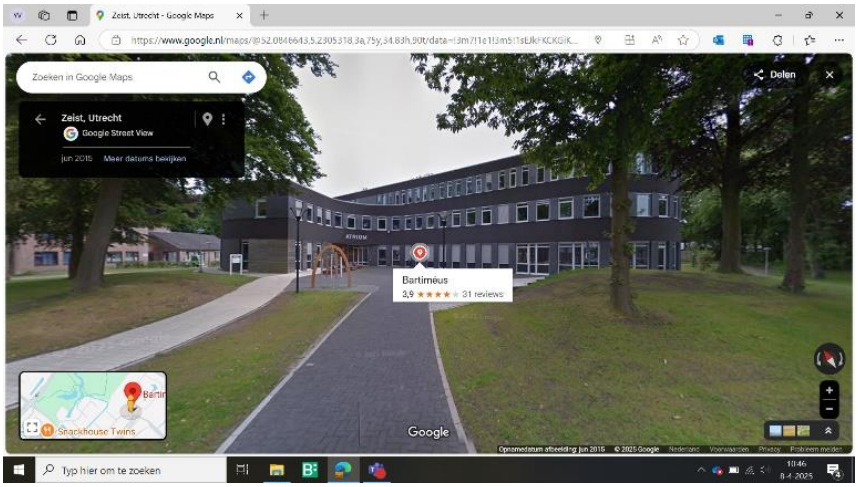
De digitale wereld is niet meer weg te denken. Het is de eerste kennismaking met de speeltuin voor veel bezoekers. Daarom is het belangrijk deze op orde te hebben, ook voor mensen met een visuele beperking. Aandachtspunten die gelden voor een reguliere website gelden ook voor sociale media. Voor beeldmateriaal kun je ook eens kijken naar Scribit.Pro.

Hiermee kan de webbouwer verder

- Zorg dat alle teksten op de website goed contrasteren met de achtergrond. Gebruik hiervoor bijvoorbeeld een Digitaal-contrast controle site.
- Het is belangrijk dat de site tot 200% in-zoombaar is, zonder dat het de opmaak parten speelt, zo kan men de tekst vergroten zover als voor hen nodig is.
- Om goed met een toetsenbord te kunnen navigeren is het belangrijk dat het zichtbaar is wanneer een item geselecteerd is, bijvoorbeeld met een contrasterende rand, of verandering van kleur. Dit heet een selectiefocus.
- Afbeeldingen zijn niet voor iedereen bruikbaar. Geef de afbeeldingen op de website die bijdragen aan de inhoud of beleving van de speeltuin een alternatieve tekst. Afbeeldingen die hier niet aan bijdragen kunnen als ‘decoratief’ gemarkeerd worden.
- Zorg dat de Google pin de bereikbaarheid van jullie locatie goed toont. Dit voorkom dat men op een andere plek uitkomt dan bij de ingang (zie afbeelding verderop).
- De mogelijkheid om een online entreeticket te kopen maakt de speeltuin extra toegankelijk. Online een kaartje kunnen kopen is voor veel mensen erg prettig, omdat zij dit in alle rust vanuit hun eigen huis kunnen doen.
- Maak op de hoofdpagina van de website een aparte plek voor ‘Toegankelijkheid’ of geef bij algemene en routeinformatie een optie om uitgebreide toegankelijkheidsinformatie te vinden. Het is fijn als men hierin terug kan vinden of bijvoorbeeld een assistentiehond in de speeltuin welkom is. En het is ook prettig als er een uitgebreid beschreven route

staat voor mensen die weinig of niet zien. Bij die route beschrijf je mogelijke obstakels of drukke en/of lastige oversteken (lastig omdat er bijvoorbeeld trottoirs ontbreken).

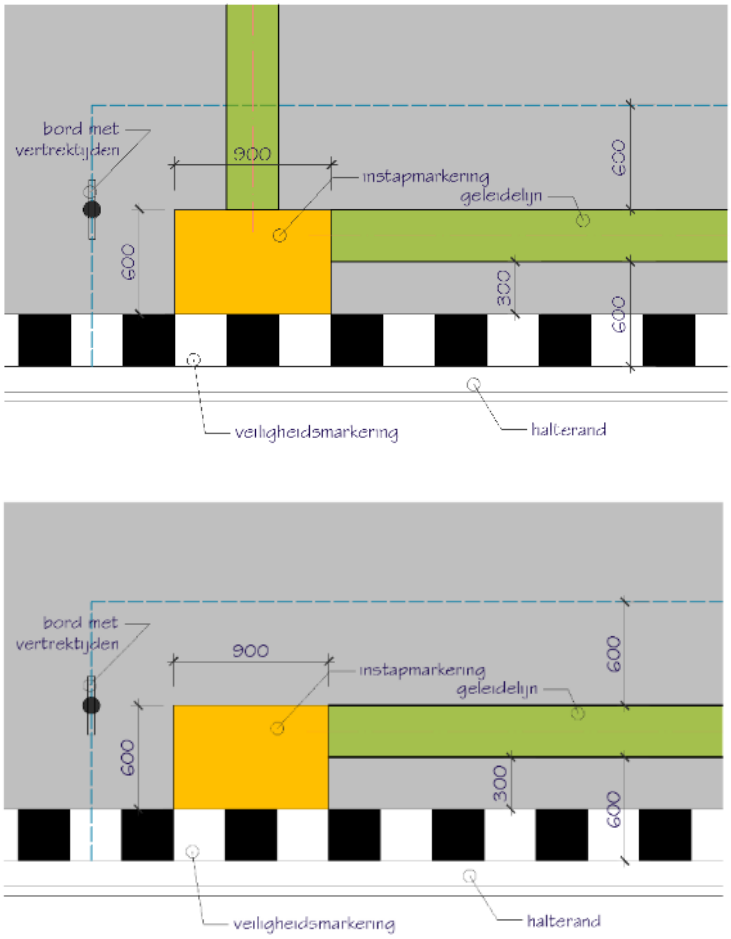
- Geef hier ook informatie over welke onderdelen van de locatie eventueel wel of juist niet toegankelijk zijn.
- Zorg dat er contactgegevens op de website te vinden zijn die men kan gebruiken, bijvoorbeeld wanneer het moeilijk is de locatie te vinden of men extra hulp nodig heeft.

Reis

Vooraf aan het bezoek van de speeltuin zullen bezoekers eerst moeten reizen. Dat kan een straat of plaats verder zijn. Mensen met een visuele beperking zullen soms aan het openbaar vervoer gebonden zijn. Een toegankelijke route tussen openbaar vervoer en de entree zorgt dat de speeltuin goed gevonden kan worden.

De gemeente kan een grote rol spelen in het toegankelijker maken van de reis. Voor veel van de adviezen die wij op dit onderwerp geven is overleg met de gemeente ook noodzakelijk. Accessibility kan desgewenst gemeentes ondersteunen met advies over de toegankelijkheid. In volgende afbeelding is schematisch weergeven hoe een bushalte voorzien kan worden van geleidelijnen.

Geleidelijnen zijn reliëflijnen op de grond die voelbaar zijn voor mensen met een visuele beperking. Ze worden gebruikt om mensen te helpen zich te oriënteren en veilig hun weg te vinden, bijvoorbeeld in openbare ruimtes zoals stations,

winkels of straten. Vraag ondersteuning bij een verkeerskundige van de gemeente.

Hiermee kunnen jullie verder

- Wanneer de afstand tussen jullie speeltuin en het dichtstbijzijnde openbaar vervoer groot is, is de kans ook groot dat de route veel obstakels bevat of drukke punten kent.
- Om dit lange stuk te overbruggen kan het nuttig zijn een alternatief te bieden voor bezoekers met een visuele beperking, zoals een ophaalservice op aanvraag.
- Het is belangrijk dat de halte van het openbaar vervoer voldoende toegankelijk is.
- Overleg met de verkeerskundige van jullie gemeente als er op deze route oversteekplaatsen zonder de juiste routegeleiding liggen, er obstakels staan, er egale voetpaden ontbreken of ratteltikkers in verkeerslichten ontbreken.

Entree

De entree is de eerste fysieke kennismaking met jullie speeltuin. Daarom is het belangrijk dat deze voor iedereen goed vindbaar is en gastvrij aanvoelt.

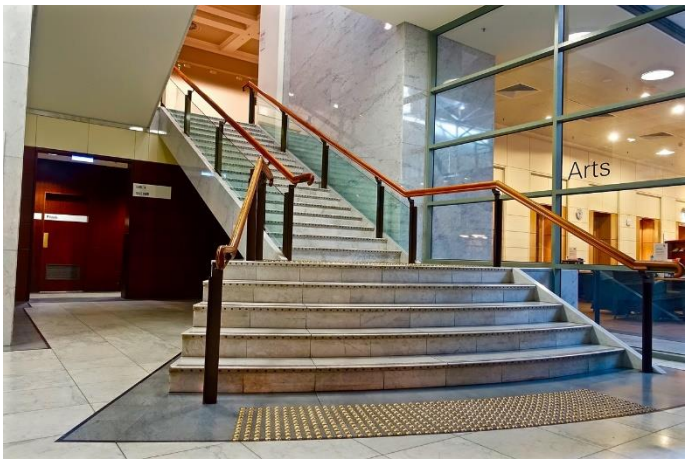
Hiermee kunnen jullie verder

- In voorgaande afbeelding heeft de ingang van deze speeltuin een mooi contrastverschil met de wand en is daardoor goed herkenbaar.

- Geef bij een trap alleen de eerste en de laatste traptrede een andere helderheid.
- Je kunt ook meteen kiezen voor contrasterende belijning op de eerste- en laatste traptrede op-/afstap.
- De contrasterende leuning dient zoals de rechterleuning in de voorgaande afbeelding door te lopen tot aan het einde van de eerste en laatste traptrede.

- Fijn als de armleuning die jullie hebben aangebracht, ook te zien is door de leuning te laten contrasteren met de wand. Op voorgaande afbeelding is dit goed gelukt, door de armleuningen oranje te maken.

- Je wilt natuurlijk wel dat je entree makkelijk wordt gevonden. Bezoekers die een taststok gebruiken, vinden het vaak prettig als de route voelbaar is. Als we uitgaan van de afbeelding hiervoor: je loopt op het asfalt en tikt met je taststok steeds even naar de grasrand; zo weet je dat je goed loopt.

- De voorgaande afbeelding is een mooi voorbeeld van een contrasterende afvalbak. Door de donkere afvalzak zijn de openingen contrasterend met de rest van de afvalbak. Bij een donkere afvalbak kun je beter de openingen met een lichte dikke lijn omlijnen zodat de opening goed zichtbaar is.
- Obstakels kunnen voor iedereen lastig zijn. Denk bijvoorbeeld aan een afvalbak die in de weg staat omdat deze op de looproute is geplaatst. En als deze afvalbak ook nog niet contrasteert met de omgeving, kun je de afvalbak over het hoofd zien.

Kinderen zijn natuurlijk kinderen en laten bijvoorbeeld leenfietsjes op het pad liggen. Je kunt een fietsenrek bij een aantal speeltoestellen plaatsen. Denk dan wel aan een contrasterend fietsenrek met een duidelijk contrasterend bord erbij en met tekst van voldoende lettergrootte. Een extra likje roze verf bij het fietsenrek op de afbeelding hiervoor was een goed idee geweest. Men kan ook de bezoekers erop wijzen dat iedereen welkom is in de speeltuin en ze het 'pad door

de speeltuin' graag vrijhouden voor rolstoelgebruikers, bezoekers met een visuele beperking en kinderwagens.

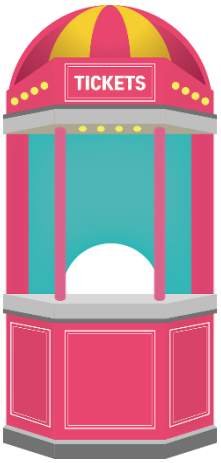

- Als het somber weer is, dan is in een gebouw voldoende licht op weg naar het sanitair en de horeca belangrijk. Een enkele lamp boven de deur is dan niet voldoende. De directe omgeving van de entree dient ook goed verlicht te zijn. Licht bij de deur of ingang naar bijvoorbeeld het sanitair helpt ook bij het snel herkennen en vinden ervan.
    - Gebruik bij voorkeur geen spots omdat deze een nauwe lichtbundel geven en daardoor geen egale verlichting creëren en ook vaak lichthinder geven.
- Binnen in de ruimte kun je wat meer licht plaatsen zodat de lichtovergang in vergelijking met buiten niet te groot is. Veel bezoekers met een visuele beperking hebben namelijk veel hinder van deze lichtovergangen. Ze zien dan even (nog) minder of hebben pijn in hun ogen bij de overgang van een lichte naar donkere ruimte of andersom.

Ontvangst

Een goede ontvangst laat bezoekers zich welkom voelen. Het is belangrijk dat het eerste contact met (medewerkers van) de speeltuin soepel verloopt.

Hiermee kunnen jullie verder

- Het is fijn als er een medewerker bij de informatiebalie/kassa aanwezig is. Dat maakt het voor een grote groep mensen een stuk toegankelijker. Zo kan er direct geassisteerd worden wanneer dit nodig is.
- Een contrastrijke ticketbalie is goed zichtbaar en door een duidelijke informatiebord goed herkenbaar. Als de speeltuin groot is en de informatiebalie/kassa best lastig vindbaar is, kun je overwegen om een geleidelijn te laten aanleggen vanaf de entree naar (enkel) de informatiebalie/kassa. Voor de aanleg zijn specifieke richtlijnen van toepassing.

- Als in de speeltuin kluisjes aanwezig zijn, dan is een t.o.v. de omgeving zichtbaar kluisje wel zo fijn. Wij adviseren ook de kluisjes t.o.v. elkaar te laten contrasteren in helderheid (zie uitleg contrasten op pagina 8).
- Voorgaande afbeelding is een voorbeeld van een goed zichtbaar kluisjesnummer: een goed contrasterend wit cijfer t.o.v. de zwarte achtergrond; een cijfer van voldoende grootte en met een recht lettertype. Het cijfer 2 bij 72 heeft waarschijnlijk geen recht lettertype en kan daardoor moeilijker leesbaar zijn.
- Op welke afstand wil je dat de tekst leesbaar is? Neem dan 2-3% van de lettergrootte t.o.v. de afstand. Op 1 meter van de gekozen leesafstand betekent dat een lettergrootte van minimaal 2 cm.
- Een goed voelbaar (= tactiel) cijfer van voldoende grootte op de kluisjes en op de sleutel maakt het mogelijk om ook met tast de kluisjes te onderscheiden.
- Zorg dat het contrast tussen tekst en achtergrond duidelijk is en gebruik een voldoende grootte letter.
- Mocht je kluisjes willen aanschaffen die met een touchscreen te bedienen zijn, dan zou het prettig zijn als het touchscreen ook bruikbaar is voor de bezoeker die niet goed ziet; bediening met spraak bijvoorbeeld.
- Wij adviseren om niet te kiezen voor kluisjes die op afstand te openen zijn. Een bezoeker met een visuele beperking ziet namelijk niet welk kluisje geopend is.
- Zeker wanneer er al persoonlijke spullen in het kluisje liggen, geeft het een onveilig gevoel wanneer het kluisje vanaf een centraal punt bediend moet worden.

De weg vinden

Het is belangrijk om binnen de speeltuin en in binnenruimtes makkelijk de weg te vinden. Zowel voor recreatieve als noodzakelijke doeleinden. Het is niet fijn als het toilet niet vindbaar is. Een duidelijk pad is goed zichtbaar/volgbaar.

Hiermee kunnen jullie verder

- Voorgaande afbeelding is een voorbeeld van een goed volgbaar pad. Door het licht gekleurde wandelpad met naast het pad gras als gidslijn, kun je de weg makkelijker (met een taststok) volgen/zien. Ook in een natuurlijke speeltuin, kun je met de natuurelementen een duidelijk looppad aanbrengen.

- Wanneer binnen de deuren en deurposten niet contrasteren met de wand en de vloer, zijn ze helaas vaak niet goed te zien. Het is belangrijk dat deuren die door de bezoekers gebruikt mogen worden, goed zichtbaar zijn.
- Glaswanden en glazen deuren zijn erg moeilijk te zien. Wanneer je wel glas hebt, zul je toch echt een contrasterende markering hierop moeten

aanbrengen. Zo voorkom je dat de bezoeker er tegenaan loopt en zich bezeert.

- Wanneer een binnenruimte te donker is, wordt zien enorm inspannend. Een egale en niet in de ogend schijnend licht met het juiste lichtniveau helpt enorm om een bezoek comfortabel te maken. De hoeveelheid licht die nodig is, is afhankelijk van type ruimte.

Lift en/of trap – indien van toepassing

RVS kleurt met de omgeving mee en is daardoor niet goed zichtbaar. Zorg daarom dat de liftdeur goed te zien is in de wand zoals de geel gekleurde liftdeur in de afbeelding hiervoor.

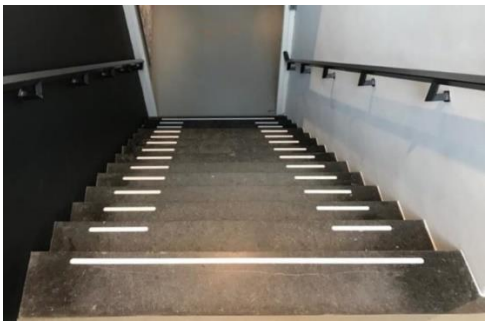
De liftdeurpost in, nu in RVS, kan beter in een t.o.v. de liftdeur contrasterende kleur (helderheid) worden gerealiseerd. Zo kunt je zien of de liftdeur open of dicht is, wel zo makkelijk.

Een glanzende afwerking, zoals in de afbeelding, geeft wel weerkaatsing van het licht, dat is dan weer niet handig. Een matte afwerking is het meest optimaal.

- Je ziet de liftdeur in deze afbeelding pas echt goed wanneer de wand (geen RVS) wat donkerder is dan de liftdeur.
- Zorg dat de vloer in de lift een andere kleur (helderheid) heeft dan de vloer in de gang. Zo maak je de liftomgeving nog duidelijker.
- Breng een contrasterende leuning in de lift aan.
- Een spraakmodule in de lift, zodat je weet op welke verdieping je bent/naartoe gaat, geeft nog meer houvast.

- In de lift zijn voelbare knoppen met braille toegepast, zoals in de afbeelding hiervoor.

- Om de zichtbaarheid van de trap te vergroten, is in de voorgaande afbeelding voelbaar en zichtbaar contrast aangebracht op de treden en bij de trapleuning.
- Dichte treden zijn voor mensen met een taststok prettiger voelbaar.
- Contrasterende armleuningen geven extra houvast.

Bewegwijzering

In de voorgaande afbeelding zie je hoe goed een contrasterende witte letter, met een voldoende grootte te zien is op een groene achtergrond. Een lettergrootte van 2-3% t.o.v. de leesafstand is een goede richtlijn: dit betekent dat de lettergrootte op 1 meter leesafstand 2 cm is.

Je ziet wel dat een niet recht lettertype (een sierletter) de tekst lastiger te lezen maakt. De letters vloeien meer in elkaar over.

- Hier kunnen jullie verder mee
- Plaats bewegwijzering op logische, goed vindbare plaatsen.
- Hang de bewegwijzering binnen hoger dan 230cm.
- Zorg dat de teksten en iconen contrasteren met de achtergrond.
- Gebruik universeel herkenbare pictogrammen: NEN Grafische symbolen
- Zorg dat het symbool goed contrasteert met de achtergrond. Gebruik vooral geen ludieke symbolen.
- Zorg voor een verwijzing naar sanitair en andere noodzakelijke faciliteiten.
- Zorg bij grote speeltuinen naast een visuele plattegrond ook voor een toegankelijke pdf-plattegrond op de website. Diverse organisaties kunnen ondersteuning bieden in het toegankelijk maken van Pdf’s voor mensen met een visuele beperking, waaronder Accessibilityl

Sanitair

Bezoekers kunnen van verder weg komen en blijven mogelijk een langere tijd. Juist even naar het toilet kunnen gaan is iets waar je liever geen hulp bij vraagt of bij nodig hebt.

Hiermee kunnen jullie verder

- Op de afbeelding hiervoor contrasteert de deur mooi t.o.v. de wand en vloer. Wanneer je ook nog de deurposten t.o.v. de deur en wand laat contrasteren (dat is in deze afbeelding niet het geval), weet je wanneer de deur open of dicht is.
- De wanden en de vloer contrasteren heel mooi t.o.v. elkaar.
- De toilet elementen (pot, wastafel, dispensers, bakken, spoelknop, etc.) contrasteren goed t.o.v. de wanden en vloer.

Extra advies om nog beter de weg te vinden.

- Gebruik duidelijke en contrasterende toiletsymbolen.
- Maak overgangen gelijkvloers of zorg dat de drempel max 2cm hoog is.
- Voorzie in egaal en niet hinderlijk licht met de juiste verlichtingssterkte. Met egaal licht wordt bedoeld licht dat niet direct in de ogen schijnt. Er zijn diverse organisaties die in een dergelijk lichtplan kunnen ondersteunen, waaronder Accessibility.nl.

Horeca

Een dagje op pad is leuk, maar kan ook vermoeiend zijn. Zeker voor bezoekers met een beperking. Het is dan ook belangrijk om even uit kunnen rusten en te kunnen genieten van een hapje en een drankje. Een toegankelijke horeca-locatie, met een grote mate van zelfstandigheid, is daarbij van groot belang.

Hiermee kunnen jullie verder

- In voorgaande afbeelding contrasteert het bord goed met de tafel en het voedsel weer goed met het bord.

- In de afbeelding hiervoor een voorbeeld van een restaurant met voldoende contrasterende tafels en stoelen t.o.v. de vloer.
- En denk dan ook nog even aan egale spreiding van licht wat niet direct in de ogen schijnt.

In de afbeelding hiervoor een voorbeeld van een terras met goed contrasterende tafels en stoelen t.o.v. de terrastegels.

Speeltuin

Het hoogtepunt is natuurlijk de speeltuin zelf om samen met elkaar te spelen.

Hiermee kunnen jullie verder

Voorgaande afbeelding is een voorbeeld van goed t.o.v. het zand contrasterende glijbanen. Als het houten speeltoestel was uitgevoerd in donker hout had het nog beter met het zand gecontrasteerd. Houd er wel rekening mee dat hout kan verkleuren en zand door regen donkerder wordt: daardoor wordt het contrastverschil kleiner.

Bij voorgaande afbeelding zie je bij de glijbaan wat een glimmend oppervlak doet. Het geeft een hinderlijke weerkaatsing van het licht in je ogen geven zodat je waarschijnlijk je ogen dicht zal knijpen. In het algemeen, en helemaal voor mensen met een visuele beperking, is weerkaatsing van licht in glimmende oppervlakken hinderlijk.

Voorgaande afbeelding is een voorbeeld van een goed contrasterende rand bij de plastic glijbaan. Als de binnenzijde van deze rand ook nog rood zou zijn gemaakt i.p.v. blauw, contrasteert het nog beter.

De glijbaan contrasteert met de ondergrond (gras) en aan het einde van de glijbaan (het zogeheten actiepunt: want daar stopt de actie glijden) is een ander -t.o.v. de rest van de glijbaan en ondergrond- contrasterend (lichtblauw) actiepunt.

Bij voorgaande afbeelding zie je goed de grootte van het speelelement door de contrasterende blauwe elementen aan de buitenzijden.

Voorgaande afbeelding geeft een voorbeeld van een donkerblauwe schommel die goed contrasteert t.o.v. het zand. De ketting van de schommel kan beter vervangen worden door een donker touw zodat het beter opvalt waar iemand zich aan vast kan houden.

Voorgaande afbeelding geeft een mooi voorbeeld van een lichte ondergrond waardoor de schommel met de bijbehorende palen goed opvalt.

- Voorgaande afbeelding is een voorbeeld van een t.o.v. de lichte ondergrond contrasterende rode trap en de contrasterende donkergroene glijbaan. Het gele element is een goed contrasterend startpunt van de glijbaan.
- Een gele trede bij de start en bij het einde van de trap zou, naast een geel gekleurd eindpunt van de glijbaan, het geheel goed toegankelijk maken.
- Als ontwerper van speeltoestellen kun je tactiele elementen toepassen in je speeltoestellen. Denk aan ander voelbaar materiaal bij actiepunten, begin- en eindpunten van elk speeltoestel.

- Voorgaande afbeelding is een mooi totaalplaatje met diverse goed contrasterende elementen erin verwerkt.
  In het voorgaande voorbeeld is er voor een andere ondergrond gekozen. Deze donkere ondergrond contrasteert heel mooi t.o.v. het lichte speeltoestel.

- Contrastverschillen bij actiepunten en het begin- en eindpunt van elk speeltoestel is een goede manier om het speeltoestel toegankelijker te maken.
- Het einde van de glijbaan heeft een goed contrasterend einde die ook weer contrasteert met de ondergrond. Je weet daardoor dat je het einde van de glijbaan nadert en ziet ook de ondergrond waar je uitkomt.
- Speel met tactiele elementen. Denk aan ander voelbaar materiaal bij actiepunten en het begin- en eindpunt van elk speeltoestel.
- Plaats goed zichtbare belijningen op de eerste en laatste traptrede (op- en afstap). Deze belijning kan in elke kleur, mits deze qua helderheid maar contrasteert met de ondergrond.
- De leuningen van de trapjes in deze afbeelding kun je nog laten contrasteren met de treden.

- Voorgaande afbeelding geeft nog een mooi voorbeeld van verwerking van diverse contrasterende elementen.
- De zandbak is goed zichtbaar door de t.o.v. het gras goed contrasterende blauwe rand.
- Ook het zand contrasteert met de zandbak en zelfs schep en emmer contrasteren met het zand.
- De wip is goed zichtbaar t.o.v. het gras en de lichtmast contrasteert goed met de groene ondergrond.

- Maak voor de belangrijkste vormherkenning contrastverschillen tussen de twee onderdelen aan. In voorgaande afbeelding is de draak door de gele ogen goed herkenbaar. De aanzet van het haar en de mond kan nog groter.
- De voet van de draak (het rode gedeelte) contrasteert heel goed met de ondergrond en is daardoor zichtbaar.
- De stang om je aan de draak vast te houden en het zitje zouden beter in een lichtere
- kleur kunnen worden uitgevoerd om goed contrastverschil te krijgen. (Contrastverschil bij actiepunten, dus de punten waar je je in dit voorbeeld aan vast kunt houden).

- Op voorgaande afbeelding is de Dalmatiër goed herkenbaar. De zwarte details op de witte ondergrond (de vacht) worden goed gezien.

- De kleinere details zoals de stippen op zijn bek kunnen nog sterker worden aangezet.
- De bordeauxrode voet van de hond contrasteert goed met de ondergrond en is daardoor zichtbaar.
- De stang om je aan de hond vast te houden heeft geen contrastverschil met de lichte hond en is daardoor niet zichtbaar. Een donkere stang zou juist goed zichtbaar zijn. (Contrastverschil bij actiepunt vasthouden).
- Het zwarte zitje heeft een goed contrastverschil met de lichte hond en is daardoor goed zichtbaar (contrastverschil bij actiepunt zitten).

En wanneer je dan veel hebt aangepast, denk dan ook tijdig aan onderhoud van informatieborden, contrasten toestellen en looppaden.

Overige opmerkingen

- Bedenk dat materiaal van RVS (roestvrij staal) met de omgeving mee kleurt als je een visuele beperking hebt. Vermijd dan zoveel mogelijk objecten/toestellen van RVS.
- Zorg voor een contrastrijk informatiebord met duidelijke letters of tekens bij de uitgang.

Tipkaart

Voor het gemak hebben we een tipkaart gemaakt. Deze tipkaart is een opsomming van de aandachtspunten en adviezen.

1. **De plek**
    a. Kies, bij de realisatie van een nieuwe speeltuin, voor een plek vlak bij het Openbaar Vervoer.

2. **Website**
    a. Denk aan het maken van het menu Toegankelijkheid op de hoofdpagina.
    b. Geef een route aan met vermelding van evt. obstakels en drukke kruispunten.
    c. Plaatse Google pin bij de ingang.
    d. Realiseer goede contrast verschillen.
    e. Plaats een Alt tag bij afbeeldingen.
    f. Realiseer tekstlabels.

3. **Route naar entree speeltuin**
    a. Realiseer een afgebakend looppad.
    b. Zorg dat het looppad obstakelvrij is.
    c. Plaats noodzakelijke obstakels langs het looppad en maak deze contrasterend.

4. **Entree**
    a. Zorg voor een herkenbare en goed vindbare entree.
    b. Realiseer contrasterende belijning op de eerste- en laatste traptrede.
    c. Zorg voor aanwezigheid van een contrasterende leuning.
    d. Denk aan goede verlichting.

5. Ontvangst

a. Realiseer een ontvangstlocatie die direct zichtbaar is vanaf de entree.
b. Zorg voor een goed met de omgeving contrasterende ontvangstlocatie.
c. Zorg voor een continue bemensing van de ontvangstlocatie.
d. Indien er kluisjes zijn: laat deze goed van elkaar onderscheiden.
e. Zorg dat de kluisjesnummer goed leesbaar en voelbaar zijn.
f. Indien er een touchscreen aanwezig is: zorg voor een contrastverschil van letter t.o.v. achtergrond en voorzien van spraakbediening.

6. **Binnenruimtes**

a. Zorg voor duidelijke contrastverschillen tussen wanden, vloeren, deuren.
b. Denk aan goede verlichting.
c. Denk aan contrasterende belijning op de eerste- en laatste traptrede.
d. Liften: zorg voor contrastverschillen deur en wand en vloer lift vloer gang.
e. Liften: zorg voor bediening braille, tactiel en spraak.

7. **Sanitair**

a. Laat deuren en deurposten t.o.v. elkaar en de wanden en vloer contrasteren.
b. Zorg voor duidelijke contrastverschillen wanden, vloeren, deuren.
c. Zorg voor goede verlichting.
d. Plaats toilet elementen (pot, wastafel, dispensers, bakken, spoelknop, etc.) die t.o.v. de wanden en vloer contrasteren.
e. Gebruik duidelijke en contrasterende toiletsymbolen.
f. Zorg in de liften voor voelbare bediening met braille en spraak.

8. **Horeca**

a. Laat meubels contrasteren t.o.v. de omgeving van deuren.
b. Gebruik contrasterend servies/accessoires t.o.v. de tafels of tafelkleed.
c. Voorzie in egaal en niet hinderlijk licht met de juiste verlichtingssterkte.
d. Maak de balie/kassa voldoende zichtbaar en herkenbaar.

9. **Speeltuin**

a. Laat speeltoestellen contrasteren met de ondergrond en indien nodig met de omgeving.
b. Of realiseer een andere contrasterende ondergrond t.o.v. het speeltoestel.
c. Realiseer contrasterende vlakken met tactiel ander materiaal bij begin/einde speeltoestel.
d. Realiseer contrasterende vlakken met tactiel ander materiaal bij actiemomenten (Bv. start/einde glijbaan, start/einde touwklimmen etc.).
e. Contrasteer en vergroot de details van een speeltoestel voor betere herkenning.
f. Markeer uiteinde van het speeltoestel met een contrasterend vlak om de grootte van het toestel beter te kunnen zien.
g. Vermijd RVS omdat dit materiaal meekleurt met de omgeving.
h. Vermijd glanzende materialen.
i. Speel (meer) met auditieve en sensorische speelelementen.
j. Pleeg tijdig onderhoud.

Colofon

Dit document is tot stand gekomen door Accessibility onderdeel van Bartiméus in samenwerking met het SamenSpeelNetwerk (een initiatief van Jantje Beton, Stichting het Gehandicapte Kind en Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport).
Mede tot stand gekomen door Bartiméus Fonds.

Auteur: Yvonne Vrijhof, Expert Toegankelijkheid Accessibility

Redactie: SamenSpeelNetwerk

Accessibility
onderdeel van Bartiméus

In samenwerking met:

samen speel netwerk

Mogelijk gemaakt door:

Bartiméus: fonds
Voor een zichtbaar inclusieve wereld